

Byudvikling – grøn for både natur og klima

København skal være en grøn by. København skal have grønne løsninger.

Det står der mange steder i kommuneplanen. I forhold til naturen lever kommuneplanen imidlertid ikke op til at have betegnelsen grøn. Der mangler udlæg af nye områder til natur i de mange nye og store bydele der er skudt op. Kommunen vil endda bygge på tidligere fredede arealer, som kommunen har sørget for blev affredet ved lov.

Der mangler respekt for værdien af nogle af byens åndehuller. Flere af disse åndehuller trues af byggeplaner. Det drejer sig om grønne områder og områder med kulturhistorisk værdi.

Kommuneplanens farve i forhold til natur kan bedst betegnes som sort, selvom den også har lidt grønt nogle steder.

Den nuværende klimaplan, Klimaplan 2025, bygger på en forældet måde at opføre Københavns klimaregnskab på.

På miljøområdet lider store dele af byen af problemer relateret til biltrafikken, nemlig partikelforurening og trafikstøj. Problemerne vil, hvis kommuneplanforslaget realiseres, ikke blive mindre men tværtimod forstærkes.

Kommuneplanens farve i forhold til klima kan derfor bedst betegnes som grågrøn. De mange pæne ord i kommuneplanen retter ikke op på disse mangler.

Københavns byudvikling har i et par årtier været fokuseret på at løse regionale udfordringer alene i Københavns Kommune. Det er uholdbart. Befolkningsvækst og trafik medfører opgaver, der mest relevant løses regionalt. Det er derfor problematisk, når kommuneplanen ikke arbejder med en bæredygtig bystruktur, der inkluderer det store bysamfund, der omgiver kommunen.

Københavns Kommune er kun en del af et stort sammenhængende bysamfund. Det er bystrukturen for dette bysamfund, der kan give en forsvarlig ramme for en bæredygtig by. Fingerplanen har i mange årtier været en sådan ramme. Dens potentiale som ramme for en bæredygtig region bruger kommunen ikke – men underminerer snarere denne mulighed med den ensidige fokusering på, at løsninger skal findes alene i København.

Danmarks Naturfredningsforening vil koncentrere sit høringssvar om, hvordan København kan skabe en reel grøn udvikling for natur i København, og hvordan København kan bidrage til en bæredygtig bystruktur i regionen. Vi vil endvidere pege på nogle grundlæggende nødvendige forbedringer i forhold til klimaet og miljøet. Til sidst vil vi påpege nogle forhold om naturbeskyttelse, energi og miljø m.m.

Naturen i København

Naturens placering i byudviklingen de sidste par årtier

Natur giver meget til os mennesker. Vi søger til natur, hvor den er. Den er dejlig at være i og den har indflydelse på vores helbred. Den skal være en markant, højt prioriteret del af vores by – både for nuværende og kommende generationer. Naturen er uundværlig i den gode by.

Naturområder giver plads til flora og fauna. Natur i byerne kan og skal bidrage til biodiversiteten. Biodiversiteten er truet.

København har de sidste par årtier været igennem en omfattende byudvikling. København er blevet omdannet i et omfang, der overstiger andre epoker, hvor København er blevet udvidet. Der er skudt mange nye og store bydele op: alle med kompakt bebyggelse og alle uden nye, større grønne områder som parker og/eller naturområder. I nogle bydele er der end ikke mindre, grønne områder, og i andre kun meget sparsomme, mindre grønne områder.

København har fået færre grønne arealer pr. indbygger. Oplagte muligheder er forspildt. Til illustration kan nævnes: Enghave Brygge kunne sammen med en park på DSB's værkstedsareal (Vester Remisepark) være blevet til natur-, havnepark- og aktivitetsområde for Vesterbro og hele det nye Sydhavnen og større dele af København. Dele af Carlsberg kunne have været brugt til at give Vesterbro boldbaner. Store dele af Svanemøllen Kaserneområde kunne være brugt til en udvidelse af Ryvangen Naturpark. Indre Nordhavn er blevet udbygget uden øje for muligheden for et stort parkområde strækkende sig fra Østerbro og ud til vandet.

København inddrager også fredet natur til byggeri. Fredede naturområder er – helt imod fredningsprincipper – ved lov blevet affredet, så kommunen kan bygge på natur.

Opgør med den byggefikserede byudvikling

Hvis København skal ændre kurs og prioritere natur i byen, er det nødvendigt at gøre op med den byggefikserede byudvikling. I den byudvikling har bygninger haft en absolut første prioritet. Det er ofte investorerne, der udarbejder planerne. Deres interesse er at bygge. Det er jo gennem bygninger, at de tjener penge. Derfor bliver der ofte ikke plads til områder med natur, boldbaner og lignende. Det giver ikke indtjening.

Skal København være en grøn by for både nuværende og kommende generationer, er det nødvendigt, at kommunen påtager sig et ansvar for helheden. København bliver fejludviklet, når udgangspunktet for planlægningen er investorernes interesser frem for borgernes, miljøets og naturens. Områder med natur, grønne og kulturhistoriske åndehuller, boldbaner og lignende skal have høj prioritet, selvom det ikke nødvendigvis giver indtjening til investorerne. . Det skal kommuneplanen lægge rammerne for.

Skal man sige det kort, så er det kommunens opgave at lave byplanlægning for det fælles samfund. I den er udgangspunktet, at byen planlægges ud fra de behov og ønsker, vi som samfund har til byens udvikling – og fri af økonomiske interesser dominans. Ordentlig byplanlægning er desværre blevet gammeldags, fordi de sidste to-tre årtiers planlægning i København har været præget af de økonomiske interesser dominans.

Det er nødvendigt, at perspektivet for byens udvikling tilgodeser både nuværende og kommende generationer. Det er et stort ansvar at bygge uden tilstrækkelige arealer til natur og aktiviteter i det fri. Er der først bygget, så er arealet i generationer beslaglagt til bygningen.

Det er nødvendigt, at ledetråden for byens udvikling ikke er at tilgodesee aldeles usikre befolkningsprognoser. Ledetråden bør være, hvilken by København skal være, og dernæst en opgørelse over, hvor mange der kan bo i København.

De befolkningsprognoser, kommunen har anvendt, er aldeles usikre. De bygger på de sidste 4 års befolkningsudvikling. De er derfor helt usikre. De forudsætninger, der har været for de

sidste 4 års befolkningsudvikling, kan om nogle få år kan være markant anderledes. Der er væsentlige forhold, der ikke indgår i befolkningsprognoserne. De tager bl.a. ikke højde for ændringer i økonomiske konjunkturer, nybyggeri i regionen og boligmarkedsforhold i regionen. Cowi har for nogle år siden vurderet, at ca. 30 pct. af Københavns vækst vil forsvinde, når letbanen i Ring 3 bliver realiseret.

Hertil kommer, at tallene for befolkningsudviklingen angiver, at der ikke er behov for stort boligbyggeri i København. De sidste 4 år er København vokset med ca. 11.000 indbyggere. Ca. 10.000 af de 11.000 er imidlertid nyfødte, og de har ikke behov for selvstændige boliger. Netto flytter der stort set lige så mange til og fra andre kommuner. Der er imidlertid stor forskel på, hvem der flytter. Hvert år flytter netto ca. 10.000 personer i familiealderen (30-49 år og 0-14 år) ud af København. Ca. 10.000 unge i alderen 20-29 år flytter netto til København. Med andre ord: Familier flytter ud, og unge flytter ind. Større byggeri i omegnen vil forstærke udflytningen af familier.

Med de mange boliger, der er bygget de sidste 4 år, og det boligbyggeri, der er sat i gang, kan markedet for boliger i løbet af nogle år være mættet – bortset fra billige boliger og boliger til unge.

Natur og biodiversitet i byen

Både globalt og nationalt er ekstraordinært mange arter er forsvundet, og op mod en million arter på verdensplan trues af udryddelse, hvis den nuværende udvikling fortsætter. Vi har i den fremtid, vi går i møde, ikke kun en klimakrise, men også en naturkrise på vej – en krise, som truer grundlaget for vores sundhed, fødevarerikthed og økonomi på længere sigt.

Byerne kan og skal også bidrage til at imødegå denne naturkrise. Det er fejlagtigt at tro, at det kun er i det åbne land, at biodiversiteten trives og kan trives. Det meste af det åbne land er dyrket – og på en måde, hvor biodiversiteten i landbrugslandet kan minde om den, vi finder på stenbroen. Biodiversiteten trives i de områder, vi tager ud til det, og her er byernes natur også vigtig.

Ofte bliver biodiversitet knyttet til sjælden eller sårbar flora eller fauna. Når det er tilfældet, er der åbenlys grund til stor varsomhed. "Almindelig natur" har imidlertid også betydning for biodiversiteten, som del af de samlede økosystemer.

Natur i byen dækker mange forskellige slags områder med natur. Det er begrønning af bygninger, gårdrum, gader og veje. Det er små grønne områder. Det er regulerede parker. Det er de mange andre store offentligt ejede grønne og blå arealer: kirkegårde, idrætsanlæg, bræmmer langs jernbaner og veje, søer og vådområder m.m. Det er også det, vi nogle gange kalder vild natur. Det sidstnævnte er, hvor naturen får rum til at udvikle sig på naturens præmisser og kun plejes, så anden vegetation og invasive arter ikke får overtaget.

Alle disse områder i byen har betydning for biodiversiteten, og de bør reguleres/plejes, så biodiversiteten fremmes.

Større sammenhængende naturområder har alene ved deres størrelse en positiv betydning for biodiversiteten. Det er derfor væsentligt, at de større naturområder bevares og ikke mindskes, ej heller stykvis. Det gælder i høj grad på Amager Fælled og Kalvebod Fælled, hele området omkring Kalveboderne, herunder Sydhavnstippen.

Hvor det er muligt, bør der nyetableres større naturområder, f.eks. på dele af Nordhavn og i området ved Otto Busses Vej samt områder langs kysten.

Kommunen bør i højere grad følge de retningslinjer, der ligger til grund for Grønt Danmarks-kort, som er udarbejdet af det statsligt nedsatte Naturråd 14. Det udpeger en række nuværende og mulige grønne områder i København som vigtige for naturen og som økologiske forbindelser.

Kysten langs Øresund og Kalveboderne har en særlig funktion. Det er områder hvor mange fugle raster på deres træk forår og efterår. Det er derfor væsentligt med naturområder ud til kysten , f.eks. i Nordhavn og på og ved Refshaleøen.

Kulturhistorie og de skæve steder

Den byggefikserede byudvikling truer ikke kun natur og de åndehuller, som naturområder er i byen. Den truer også steder, hvor Københavns historie fortælles gennem bygninger og bymiljøer. Og den truer skæve steder, hvor folk har kunnet skabe særlige miljøer.

Denne trussel blev til virkelighed, da slagtergårdene på Vesterbro blev fjernet for at give plads til nye bygninger. De var et kulturminde for en arbejderkultur fra midten af 1800-tallet. Nyholm, Otto Busses Vej-området og Fiskerihavnen er områder, der aktuelt er truet. Resterne af Amagerbanen er lille område men et værdifuldt minde en vigtig bane på Amager. Kommuneplanen bør værdsætte sådanne kulturhistoriske steder højt og sikre, at de ikke ødelægges af nybyggeri.

Kun få områder tilbage til udvikling af ny natur

Der er nu kun begrænsede muligheder for at give København nye større naturområder og områder til aktiviteter i det grønne. I disse områder bør natur og aktiviteter i det fri være udgangspunktet for planlægningen.

Det er Ydre Nordhavn, området ved Otto Busses Vej (Vester Remisepark), Refshaleøen, Kløverparken og Sydhavnstippen. Det bør være en del af kommuneplanen, at disse områder skal give plads til betydelige natur- og aktivitetsområder.

Der er også behov for at have øje for mindre områders potentialer – og den kvalitet, de kan give byen som natur- og aktivitetsområder.

Eksisterende naturområder bør friholdes fra byggeri. Det gælder i høj grad på Amager Fælled og i Sydhavnen, der nu er truet af byggeri på tidligere fredede områder.

Aktuelle områder – til natur og åndehuller

Kommuneplanen bør have særligt fokus på at reservere natur i følgende områder – som større naturområder eller del af større naturområder:

- Ydre Nordhavn
- Vester Remisepark (Otto Busses Vej-området)
- Sydhavnstippen
- Lærkesletten på Amager Fælled
- Stejlepladsen i Fiskerihavnen
- Kløvermarken, Kløverparken og Prøvestenen Syd

Der bør også være fokus på at bevare eksisterende åndehuller med natur som bl.a.:

- To områder på Ydre Østerbro ved Strødamvej og Emdrupvej
- Amagerbaneområdet langs Uplandsgade

Der bør være særligt fokus på at bevare følgende områder som åndehuller med kulturhistorisk værdi:

- Fiskerihavnen
- Nyholm
- Vester Remisepark

Større naturområder eller del af større naturområder

Ydre Nordhavn – Nordhavn Naturpark

Ydre Nordhavn rummer en enestående mulighed for at skabe et større sammenhængende område med natur. Store dele ligger i dag ubebygget. Der kan skabes et naturområde, der går fra Levantkajen og ud til Øresund – et naturområde, hvor der også er kontakt til Øresund og dermed vandet.

10 grønne/lokale organisationer har lavet et forslag til Nordhavn Naturpark. Det rummer flere naturtyper. Når man går gennem parken inde fra byen, vil man først komme gennem et område med skov, dernæst en åben fælled med spredte træer og en sø, herefter et mindre, bakket naturområde med søerne ved Nordhavnstippen og med udsigt ud over Øresund. Til sidst en større område præget af tætheden til vandet – med strandeng, strandoverdrev og strand.

Det meste af området for Nordhavn Naturpark skal ifølge planerne først udvikles fra slutningen af 2020'erne og fra begyndelsen af 2030'erne.

Den vestlige del af Nordhavnsstubben er imidlertid klar til udvikling. Det er derfor vigtigt, at den vestlige del af Nordhavnsstubben udvikles, så den efterfølgende kan forbindes med området syd for. Boldbanerne i By&Havns strukturplan i den sydlige del af Nordhavnsstubben, vil ikke harmonere med en samlet naturpark i Nordhavn. Der er behov for boldbanerne, og der er mange muligheder for at placere dem andre steder. Det er derfor vigtigt, at kommuneplanen forbinder Nordhavnstippen med Nordhavnsstubben, så de kan være en del af et samlet naturområde.

Vester Remisepark (Området ved Otto Busses Vej)

Vester Remisepark ligger som en oase midt imellem tæt bebyggede bydele – Vesterbro, Engshave Brygge, Teglholmen og Sluseholmen. Arealet rummer muligheder for at kunne blive et område med natur og til aktiviteter, herunder boldbaner. Mange bygninger vil kunne bruges til aktiviteter, mødesteder og kultur. Blot mindre boligbyggeri vil ødelægge områdets potentiale som oase for bydelene omkring. Det har været nævnt 2-3000 boliger. De vil optage alle frie områder til natur, boldbaner og aktiviteter i det fri.

Kløvermarken, Kløverparken og Prøvestenen Syd

Kløvermarken fungerer i dag som et vigtigt område for boldspil. Kløverparken og Prøvestenen Syd giver muligheder for at etablere et samlet grønt område for natur, idræt m.m.

Sydhavnstippen

Sydhavnstippen er en vigtig del af det samlede grønne område vest for Kalveboderne. Den vestlige del nord for det fredede område skal derfor fastholdes som grønt område. En stor del af den østlige del nord for det fredede område er bebygget, men der er også områder i den østlige del, der ikke er bebygget. De bør i kommuneplanen have samme status som det vestlige.

Lærkesletten

Hvis der bygges i det byggefelt, der er udlagt på Lærkesletten på Amager Fælled, vil det gøre alvorlig skade på Amager Fælled som naturområde. Det vil være en stor klods i hele det samlede Naturpark Amager. Det vil skade biodiversiteten, og den unikke biotop på strandengen vil blive belastet. Området er affredet ved lov imod alle principper i fredningslovgivningen. Det vil derfor være rigtigt at give det samme status, som det havde, da det var fredet.

Stejlepladsen

Det byggefelt, der er udlagt på stejlepladsen i Fiskerhavnen, er et vigtigt naturområde for Fiskerhavnen. Det er også et naturområde for dele af det nye Sydhavn. Det kan forbindes med

Sydhavnstippen, så der vil være en naturforbindelse fra det nye Sydhavnen ind til Sydhavnstippen og Valbyparken. Det bør derfor fastholdes som naturområde. Området er affredet ved lov imod alle principper i fredningslovgivningen. Det vil derfor være rigtigt at give det samme status, som det havde ved fredningen.

Åndehuller med kulturhistorisk værdi

Fiskerhavnen

Fiskerhavnen er et unikt kulturhistorisk miljø, som vidner om vores fælles historie. Den rummer anderledes bebyggelse, som bidrager mangfoldighed i byens karakter. Det er også et anderledes socialt miljø. Det har værdi at have sådanne miljøer i København. Det bør kommuneplanen værne om.

Nyholm

Nyholm er stedet for Danmarks sømarine historie. Det emmer af denne historie. Det skal bevares, så denne historie stadig kan opleves på Nyholm. Der bør derfor ikke nybygges på Nyholm.

Vester Remisepark

Vester Remisepark er et kulturhistorisk miljø for jernbanen med områdets værkstedsfunktion gennem mange årtier. Den karakter, området har fået gennem dets jernbanehistorie, bør bevares, og de funktioner, området skal have fremover, bør være forenelige hermed. Det giver ikke plads til noget væsentligt nybyggeri i det bebyggede område af Vester Remisepark.

Grønne åndehuller

Der er rundtomkring i København åndehuller med særpræg eller stor værdi for nærområdet. Vi skal her blot nævne nogle få, som er vigtige. Der er mange andre og det er vigtigt at have øje for dem i den løbende planlægning, så de ikke en efter en forsvinder. Kommuneplanen bør derfor indeholde en registrering af disse åndehuller og give dem en beskyttelsesstatus.

Amagerbanen

Langs Uplandsgade ligger fortsat noget af den gamle Amagerbanes spor. Det er et lille grønt åndehul, hvor det endda er muligt og underholdende at køre med dræssine. Det er et lille 'skævt' sted, som giver København karakter, og som bør bevares.

Strødamvej/Emdrupvej

To grønne områder på Ydre Østerbro, Bispebjerg bydel, ved henholdsvis Strødamvej/Ramløsevej og Emdrupvej/Tuborgvej/Bolandsvej. Begge områder har store, gamle træer, bl.a. en gammel allé til Emdrupborg, og områderne bidrager meget værdifuldt til bydelen, herunder som habitat og spredningskorridor.

København i regionen

København er en del af et sammenhængende bysamfund. København påvirkes derfor af bolig- og erhvervsudviklingen i regionen og investeringer i infrastrukturen i regionen.

Fingerplanen har i årtier udgjort en grundstruktur for regionen. Det er grundlæggende en struktur, der giver gode rammer for både natur og bæredygtig transport. Fingerplanen danner en halvcirkelformet bystruktur med radiale forbindelseslinjer ind mod centrum af halvcirklen. Denne bystruktur har medført, at de københavnske udfordringer med trafikal forstoppelse og især med problemer med gennemkørende biltrafik gennem centrum har været begrænsede. De er dog blevet øget gennem bl.a. store udbygninger på Amager.

De i kommuneplanen angivne udbygninger i Nordhavn, et nyopfyldt Lynetteholmen, Refshaleøen og Kløverparken vil underminere den bæredygtige struktur, der ligger i Fingerplanen. Når man begynder at bygge rundt om centrum, vil København få en struktur, der minder om andre storbyers problemer med gennemkørende trafik og med behov for dyre trafikinvesteringer.

Den bæredygtige bystruktur i fingerplanen bør i stedet udbygges med skinnébåren transport på tværs af fingrene og til og fra centrum og til omegnen. Det vil gøre boliger og arbejdspladser i regionen mere attraktive og dermed bidrage til et mindre pres på de begrænsede arealer i København. Det vil skabe grundlag for en bæredygtig region, der både er klima-grøn og natur-grøn – og i København give mere plads til natur og aktiviteter i det fri, herunder boldbaner.

Til denne opgave vil det være optimalt med et folkevalgt regionalt organ med økonomi til investeringer i infrastruktur og med kompetencer til at påvirke, hvor der byudvikles.

Plan for naturområder og åndehuller i København

For at kunne håndtere og prioritere naturen, når der byudvikles, er det nødvendigt med en samlet plan for naturområder i København. En sådan plan skal tilgodese, at der i København fremover er væsentlige og større naturområder forskellige steder i byen, at mindre, grønne åndehuller værdsættes og prioriteres i byudviklingen, og at de kulturhistoriske åndehuller ligeledes prioriteres. Denne plan for naturområder og åndehuller skal herefter fungere som udgangspunkt for byudviklingen i København.

København og klimaet

I forslaget til Kommuneplan 2019 refereres der gentagne gange til Klimaplan 2025. Klimaplanen fra 2012 var et første og vigtigt skridt på vejen mod CO₂-neutralitet.

Klimaplanen bygger imidlertid på en i dag forældet og meget snæver måde at opgøre CO₂-udledninger på.

For det første omfatter planen alene den CO₂, der "produceres" inden for Københavns kommunegrænse. Den omfatter ikke den CO₂, som københavnernes samlede forbrug afstedkommer. Københavnerne ligger på top 15-listen over de bysamfund i verden, som bidrager mest til CO₂-udledningen. En reduktion af den samlede CO₂-udledning vil derfor gøre en forskel globalt.

74% af den CO₂-reduktion, som klimaplanen omfatter, er betinget af en omlægning af kraftvarmeproduktionen til biomasse. Denne biomasse er først og fremmest baseret på træ, som importeres over lange afstande. København har ingen garanti for, at CO₂-udledningen fra denne træbaserede energi sker, i takt med at nye træer vokser op. Herudover indgår den CO₂, som udledes i forbindelse med fældning, flisning og transport af træmassen, ikke i Københavns klimaregnskab, hvilket medvirker til, at klimaregnskabet giver et endnu mere skævt billede af de faktiske forhold.

For det andet er verdensmarkedet for bioenergi eksploderet inden for de sidste årtier, hvilket betyder, at presset på verdens skove og meget problematisk også på naturskovene vokser. Det medvirker til, at den biodiversitet, som er afhængig af skov, er truet. Træmasse er dermed en rigtig dårlig og uansvarlig erstatning for kul og olie.

Klimaplan 2025 bør derfor revideres, så den kommer til at omfatte københavnernes reelle "klimaaftryk". Dernæst skal der laves en plan for udfasning af biobrændsel og affald i kraftvarmeforsyningen. Biobrændsel skal erstattes af for eksempel biogas fra affald og gylle og fra vedvarende energikilder som geotermi og vindkraft.

Andre emner og forslag

Naturbeskyttelse

Danmarks Naturfredningsforening finder mange af de retningslinjer - <https://kp19.kk.dk/artikel/naturbeskyttelse> - kommuneplan har for naturbeskyttelse gode og vigtige, men der også alvorlige mangler. Kommunen bør også i praksis følge dem.

Der står i retningslinjerne [i afsnittet: Grønt Danmarkskort – Naturområder], at tilstanden i udpegede naturområder ikke må ændres. Denne retningslinje tilsidesatte kommunen groft, da kommunen bidrog til, at tre væsentlige områder på Amager og i Sydhavnen ved en folketingsbeslutning er blevet 'affredet' ved lov. Kommunen planlægger nu at bygge på de tre områder. *Kommunen bør respektere denne retningslinje.* Den er særligt vigtig i en by, hvor andre interesser ofte 'truer' naturbeskyttelsen. Der bør derfor ikke bygges på de tre affrede områder.

I retningslinjerne [i afsnittet: Grønt Danmarkskort – Økologiske forbindelser] står der, at eksisterende fritidsanlægs kvalitet og kapacitet skal kunne sikres, så længe det ikke væsentligt forringer de udpegede naturområders værdi og funktion. *Det bør ikke omfatte etablering af kunstgræsbaner, som vi opfatter som tekniske anlæg, der bl.a. fjerner naturlig vegetation, giver anledning til jordforurening og inviterer til opsætning af kunstigt lys.*

I retningslinjerne [i afsnittet: Redegørelse for naturbeskyttelse] omtales arter, som forpligter kommunen til beskyttelse i henhold til Habitatdirektivet. Der er her tale om Vestamager og Kalveboderne. *Det bør også gælde for Nordhavn og Kløverparken, hvor der er registreret grønbroget tudse, samt for Utterslev Mose og andre områder, hvor der er registreret spidssnudet frø.*

Bestemmelser for naturbeskyttelsesområder

[Bemærkninger til kortet over Naturbeskyttelsesområder KP19]

Gyngemosen og arealet omkring Bademosen bør fastlægges som eksisterende naturområder og ikke som potentielle naturområder, dels på grund af den eksisterende natur, dels fordi de som naboområder til naturområder i Gladsaxe skaber forbindelse til Vestvolden og Utterslev Mose, og endelig fordi begge områder har en population af spidssnudet frø.

I Kalvebod Miljøcenter bør det botaniske interesseområde fastlægges som eksisterende naturområde.

Den del af Kløverparken, hvor der er grønbrogede tudser, bør fastlægges som potentielt naturområde.

Den sydlige del af Prøvestenen, der er opfyldt for få år siden bør fastlægges som potentielt naturområde.

Der bør laves en samlet plan for natur og friluftsskaktivitet for Kløvermarken, Kløverparken og Prøvestenen Syd.

I Nordhavn bør det potentielle naturområde udvides i væsentligt omfang (jf. Nordhavns Naturvenners forslag til Nordhavn Naturpark).

En væsentlig del – og især den nordlige og vestlige del - af DSB's værkstedsområde (området ved Otto Busses Vej) mellem Vesterbro og Sydhavnen bør fastlægges som potentielt naturområde.

Endeligt bør søerne og Christianshavns Voldgrav vises på kortet som eksisterende økologiske forbindelser, da disse de facto fungerer som sådanne.

Økologiske forbindelser

I retningslinjerne [i afsnitte redegørelsen til afsnittet om naturbeskyttelse] gøres der udmærket rede for, hvilken betydning korte afstande mellem egnede levesteder og spredningsmuligheder generelt har for biodiversiteten.

Kommunen bør derfor sammen med de grønne organisationer igangsætte en systematisk indsats for at fastholde og fremme værdien af de økologiske spredningsforbindelser i tilknytning til alleer, bræmmer langs stier, veje og jernbaner, kolonihaveområder, boligforeningsområder, villaområder m.m. Denne indsats kan enten være rettet mod specifikke arter (flagermus for eksempel) eller have en mere generel karakter, som sigter på større variation og naturindhold.

Højhuse i havnen

Når der bygges på havnearealerne, er der en potentiel konflikt mellem nye højhuse og trækfugle. København er beliggende i en af Nordeuropas vigtigste trækruter. Hvert efterår og forår passerer millioner af trækfugle kyststrækningen mellem Stevn og den nordlige del af Øresund.

Når huse bliver højere end 100 meter, og specielt når højden passerer 150 meter, opstår der kollisionsfare for trækfuglene. Derfor bør der ved lokalplanlægning af havneområder tages hensyn til dette, blandt andet ved at pålægge nye huse restriktioner i forhold til reflekterende facadematerialer, gennemskinnelighed og belysning.

Adgang til grønne områder

TMU's rapport "Analyse af behov for store og mellemstore grønne områder i København" er et godt og gedigent stykke planlægningsarbejde. Det er desværre bare meget svært at se i, hvilket omfang rapportens anbefalinger er indarbejdet i kommuneplanen.

Rapporten anbefaler, at det nuværende servicemål på 1000 m til nærmeste store eller mellemstore grønne område skal ændres til 800 m. Det bør ændres til 500 m. Det er vigtigt, at både ældre og familier med småbørn skal kunne og have lyst til at gå til det nærmeste større grønne område. 500 m afstand er en mere brugbar afstand for disse grupper. Sammenligner man med villigheden til at benytte kollektiv trafik og gangafstand til nærmeste station sker der en markant ændring når afstanden overstiger 500 m.

Det betyder, at en del eksisterende byområder mangler tilgængelige store og mellemstore grønne arealer indenfor 500 m. De gælder dele af Valby, Vanløse, Ydre Østerbro, Ydre Nørrebro og Indre Østerbro. Hertil kommer nye byområder som Enghave Brygge, Sluseholmen og Indre Nordhavn og endeligt områder som skal udbygges i den kommende kommuneplanperiode: Ydre Nordhavn og Vester Remisepark (Otto Buses Vej området). Her kan målet om 500 m ikke kan opfyldes med mindre disse områder fra start forsynes med nye store og mellemstore grønne områder.

Derfor er det af meget stor betydning, at eksisterende muligheder for at etablere nye store og mellemstore grønne områder fastholdes f. eks. i Nordhavn, på godsbaneterrænet, i Sydhavnen, på Svanemøllen Kasserne m.v.

Boliger og støj

Det står i retningslinjerne [i afsnittet om grænser for støjgener ved etablering af støjfølsom anvendelse] fremgår, at nye boliger, daginstitutioner, grundskoler mv. som hovedregel ikke må etableres, hvis trafikstøjen i dag og også fremover må forventes at overstige 68 dB på facaden.

Det bør ændres, så det ikke er muligt at etablere nye boliger mv. i områder, hvor trafikstøjen overstiger 68dB på facaden.

København har stadig et meget stort antal boliger, hvor udendørs støj overstiger miljøstyrelsens vejledende normer, og det bør under ingen omstændigheder af hensyn til befolkningens sundhed være muligt at opføre nye boliger i støjramte områder. Selvom den enkelte bolig kan støjisoleres og forsynes med særlige vinduer med luftsluser, vil udendørs opholdsarealer og nærrekreative muligheder stadig være støjramte.

Energi og miljø

Partikelforurening

Kommuneplanen bør have klare mål for partikelforureningen i København. Det mangler.

De seneste målinger i København viser, at der er et markant højere niveau af ultrafine partikler på de mest trafikerede veje og i den indre by. Aarhus Universitet anslog i en opgørelse sidste år, at 3.200 danskere om året dør for tidligt på grund af partikelforurening. I København alene dør cirka 550 mennesker for tidligt hvert år på grund af luftforureningen.

Der bør derfor skabes et sundere miljø for alle i byen gennem bilfri bydele og bilfri gader. Miljøzonerne bør endvidere udvides og skærpes betragteligt.

For effektivt at nedbringe antallet af biler i indre by foreslås, at antallet af parkeringspladser reduceres betragteligt.

Klima og energi

I Klimaplan 2025 er transport, ud over el og varmeproduktion, en væsentlig kilde til Københavns CO₂-udledning. Ifølge kommunens midtvejsevaluering fra juni 2018 viser beregningerne, at der i 2025 vil være et udestående på ca. 200.000 ton CO₂ før København er CO₂-neutral. En væsentlig del af dette udestående kommer fra transportsektoren og hænger sammen med den trafikvækst, der er sket i København, siden klimaplanen blev lavet.

Det er på den baggrund skuffende, at kommuneplanen ikke foreslår konkrete initiativer til at nedbringe privatbilkørselen.

Som nævnt ovenfor bør Klimaplan 2025 revideres, og der bør udarbejdes en plan for udfasning af biomasse i kraftvarmeforsyning.

Vi foreslår derfor, at der etableres et industrielt komposteringsanlæg på Prøvestenen til behandling af københavnernes bioaffald.

Det er ikke bæredygtigt at transportere bioaffaldet over lange afstande, som det gøres på nuværende tidspunkt, og i øvrigt heller ikke udnytte den energi i København, som kan udvindes af bioaffaldet.

I retningslinjerne for energiforsyning foreslås, at der gives mulighed for integration af mindre, decentrale energi produktionsanlæg i byen. *Vi foreslår at de eksisterende ældre nødanlæg reserveres til varmepumper og geotermianlæg.*

Vi foreslår, at der etableres naturgasforsyning til havneområderne især til brug for krydstogtskibene.

Affald og ressourcer

I kommuneplanforslaget nævnes [i afsnittet om Affald og ressourcer], at København skal indtage en førende position indenfor udvikling af den cirkulære økonomi, og der henvises til de gode erfaringer med affaldssortering.

Dette står imidlertid i grel modsætning den faktuelle genanvendelse af affald. Ifølge artikler i Ingeniøren, baseret på affaldsselskabernes oplysninger, er genanvendelses procenten for eksempel for plastik 31% og dermed betydeligt under det som kommunen har som mål.

Københavns Kommune bør derfor gentænke affaldshåndteringen på en ny og mere visionær måde. En sådan nytænkning kunne omfatte, at der i højere grad arbejdes med retursystemer i detailhandelsleddet og lokale stationer, hvor det vil være muligt at arbejde med flere affaldsfraktioner end ved den eksisterende husstandsindsamling.

For eksempel er det vigtigt at understøtte særskilt indsamling af fødevare emballage og at påvirke producenterne til at bruge færre og mere genanvendelige (plast-) emballagetyper.

Havnen og vandet som fritidsområde

Af retningslinjerne om adgang til vandet fremgår at der i byudviklingsområder og ved nybyggeri langs kajkanten skal sikres en offentligt tilgængelig promenade på min. 8 meters bredde samt stedvis adgang fra kajen til vandet. *Denne norm bør ændres til min. 20m.* Erfaringer viser at disse promenader ofte er under stort pres fra forskellige andre aktiviteter, cafeer mv.

Afspærringer af midlertidig karakter forskellige steder langs havnekajen gør det ofte umuligt at komme ud til vandkanten. Det gælder for eksempel Langelinie og størstedelen af Oeankajen i Nordhavn. Sådanne afspærringer bør udgås og varigheden bør i det mindst minimeres.